

רחש באולם

עלידי ח"כ יוהר הררי, מסיעת הליברלים העצמאיים, שהוכיח את התקדים הקובע: כי אשר זכו סיעות החרות והליברלים כל אחת ב־17 מנדטים בכנסת הקודמת, ניתן לחרות מעמד בכיר, בגלל הפרש של אלף קולות.

הצעת-חוק ראשונה

עוד מעטות אחרות פתיחת הכנסת, הנחתה על שולחנה את הצעת-החוק הראשונה של סיעת העולם הזה — כוח

ראשון כבר בישיבה הראשונה — וזו היתה הסיבה השניה להחלטתנו להימנע מהצבעה ולתבוע זכות לגמק את ההימנעות. כאשר נתן לנו דויד בן-גוריון זכות זו,

על סיבות ההימנעות. אלא שגם זה אינו פשוט. לפי תקנון ה־כנסת, זכות מסירת הודעה כזאת שמורה רק ל"סיעה". ואילו ראשי כמה מפלגות

שבי, חוץ כדי הליכה נמרצת נתקל בתיק הגדול שהיה מונח לפני, מעד וכמעט נפל. התנגשות סמלית זו עוררה תשומת-לב כלי-לית.

בחלק האחרון של הישיבה הציע ח"כ מפא"י הרכב של "ועדה מסדרת", שלא כללה את נציגי הסיעות הקטנות. הצעתו הצעה נגדית: לצרף לוועדה את נציגי כל הסיעות. מובן שהצעתו נדחתה ברוב עצום (בעדה הצביעו רק ח"כי מפ"ם ורק"ח), אך קדיש לזו התבלבל לרגע, הודיע ש"נת-קבלה הצעת חברי-הכנסת אורי אבנרי, עורך רעמי-צחוק.

"כבר הצלחת לבלבל אותם! לחש לי שכני.

בתום הישיבה הקצרה לא נותר ספק בלב איש מן הנוכחים: סיעת העולם הזה — כוח חדש לא תהיה פאסיבית בכנסת. נוכחותה בכנסת תורגש.

לא משולבים, לא מוקיונים

דמה לישיבה זו הכנה ממושכת ו־מדוקדקת מצד חברי מרכז התנועה. למדנו עליה את תקנון הכנסת, בררנו את האפשרויות המעשיות.

ידענו, פחות או יותר, מהו הקו הסיגנוני שיש ברצוננו לנקוט בו. "חלק מעסקני ה־מפלגות מאמין שנשתלב בקונוניות שלהם, וחלק הושב שנהיה מוקיונים", סיכם את הדברים דויד ארנפלד. "אנחנו צריכים למצוא דרך שלישית".

כלומר: למצוא דרכים של מלחמה תקיפה, מבלי להיות סקנדליסטים.

זה נשמע פשוט. אבל במציאות של ה־כנסת, זה קשה ביותר. במשך הימים האחרונים זכיתי לעצות רבות, לא רק מצד חברי התנועה, אלא גם מצד ידידים אחרים, מומחים, משפטנים ובאי בניין-הכנסת. כולם ניסו לעזור לי למצוא את הנימה הנכונה.

היה ברור לנו כי ייחודנו חייב לבלוט כבר בישיבה הראשונה — בצורה תקיפה ומכובדת, לא בצורה פרובוקטיבית או מר־גיוה. איך עושים זאת לגבי בחירת היו"ר, בישיבה שכל המדינה רוצה שתהיה חגיגת ואפופת-כבוד?

תחילה רצינו להציע מועמד אחר לכהונת היו"ר (ראה הנידון). אך הקנוניה הבינמפי-לגתית שנרקמה מנעה זאת מאיתנו. שום ח"כ לא יכול היה להסכים, מבלי להפר מרות מפלגתית. יכולנו להציע רק קומי-ניסט — וזכר זה היה מטביע על פעולתנו תוית כוזבת.

בחרנו בהימנעות — כי מי שנמנע (בני-גור למי שמצביע נגד) זכאי למסור הודעה

הזכות לנמק מדוע

אחרי ההצבעה הראשונה נה בכנסת הששית, בה נבחר קדיש לזו ליו"ר הכנסת, ביקש אורי מדויד בן-גוריון, וזו ניתנה לו, על מנת שינמק מדוע נמנע מן

ההצבעה. חברי הכנסת נראים כשהם מקשיבים לנאוט-הבתולין של אבנרי. ליד שולחן הממשלה: השרים משה כרמל ויגאל אלון. מאחוריהם נראים: הרב הראשי יצחק נסים, נגיד בנק ישראל דויד הורוביץ, מבקר המדינה יצחק נבנצל, והרב פרדס מירושלים.

חדש, וזו לשונה: חוק יסוד: הכנסת (תיקון), תשכ"ה—1965 במקום סעיף 24 לחוק יסוד: הכנסת, יבוא: 24 (א) מליאת הכנסת תקיים דיונה רק אם יהיו נוכחים באולם הישיבות לפחות 30 חברי כנסת.

(ב) הצבעה במליאה תערך רק אם יהיו נוכחים בעת ההצבעה באולם הישיבות לפחות 40 חברי כנסת.

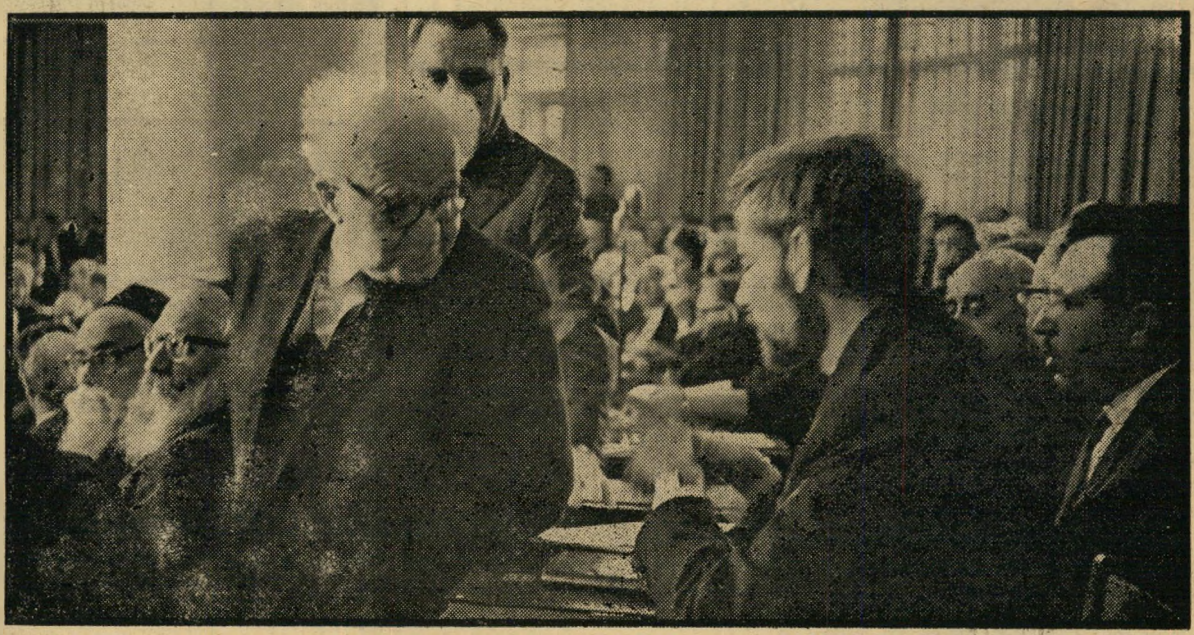
(ג) שמם של חברי הכנסת אשר יהיו נוכחים בעת תחילת הישיבה וכן בזמן ה־הצבעה יירשם.

דברי הסבר: הנוסח הקודם של סעיף 24 אומר: "הכנסת תדון ותחליט בכל מספר חברים".

המצב הנוכחי גורם להעדרות מוגזמת של חברי כנסת מהישיבות, ותגובה שלילית של הציבור על כך. חברי כנסת העמוסים בתפקידים אחרים ובכללם מפל חייב, מן הדין שיתפטר מהכנסת וייפנו את מקומם למועמדים המסוגלים להתמסר לעבודה תקינה של הבית.

הסדר הטוב דרש כי לא יתקבלו חוקים הכרוכים בהוצאה של מיליונים רבים, ולא יידונו עניינים הנוגעים לחיי האזרחים, כי מליאת הכנסת כשנוכה קומץ של חברי כנסת בלבד.

סעיף של קהרום קיים בחוקות של רוב המדינות המתוקנות בעולם. הוא נתקבל בבריטניה עוד בשנת 1641. נוכחותם של לפחות מחצית חברי הבית מהווה קהרום בשני בתי הקונגרס של ארצות-הברית (פרק 1 סעיף 5 של החוקה); בשני בתי הפרלמנט האיטלקי (סעיף 64 של החוקה); ובשני בתי הפרלמנט של הולנד.

זקן הבית והח"כ החדש

בדרכו לשו"ץ הנשיאות, עבר ממנו נועד לנהל את ישיבת-הפתיחה של הכנסת השישית, עבר דויד בן-גוריון ליד מושבו של חבר הכנסת החדש אורי אבנרי. בן-גוריון נתקל שם בתיק, התעכב לרגע מול אבנרי, החליף עמו מבט חטוף, היתקלות זו סימלה את השינוי שחל בכנסת.

דויד בן-גוריון